

ABY NÁŠ PRVŇÁČEK DOBŘE PSAL

Řada budoucích prvňáčků a jejich rodičů má za sebou zápis do 1. tříd. Teď je potřeba se na školu připravit. Jednou z důležitých věcí je vybrat správné potřeby na psaní. Výběr psacích pomůcek pro prvňáky je dnes opravdu veliký. Přesto, jaké jsou ty nejvhodnější? Na naše otázky odpovídá Peadr. Yveta Heyrovská, speciální pedagožka s praxí v diagnostických ústavech a v pedagogicko-psychologické poradně. V současnosti vede soukromou praxi se zaměřením na výchovu a poradenství v oblasti speciální pedagogiky. Autorka akreditovaných diagnostických, rehabilitačních a reedukačních metodik pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, členka společnosti Dyslexie, Asociace soukromých poradenských pracovníků a Asociace speciálních pedagogů a lektorka pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Jednou z možností je pořídit dětem ergonomické pero Stabilo Easy Original. Je toto pero vhodné pro nastávající prvňáčky a proč?

Já osobně opravdu doporučuji ergonomické pomůcky. Ze zkušenosti víme, že proces psaní velmi usnadňují. Je ale důležité při výběru věnovat dětem dostatek času, zajít do kamenných obchodů a ponechat dítěti možnost si pomůcky vyzkoušet. Je potřeba respektovat individuální potřeby dítěte. Na zmíněném peru preferuji těžiště u hrotu a snadno vyměnitelnou náplň s kulíkovým hrotem.

Děti si osvojují správný úchop tužky, resp. pastelky již v mateřské školce. Jak vypadá správný úchop? Jaké jsou nejčastější chyby, které u dětí vidíme?

Za správný úchop považujeme tzv. špetkovitý úchop při praváctví či leváctví. Znamená to, že dítě drží pero, tužku, pastelku apod. pouze ve třech prstech s tím, že palec s ukazovákem jsou proti sobě a prostředníček podpírá nástroj zespoda, chcete-li, nástroj leží na posledním článku prostředníčku. Důležitá je pozice palce, ukazovák má pouze „přiklepnou funkci“. Ptáte-li se na nejčastější nedostatky: přesmykne-li se např. prostředníček nahoru, jedná se o tzv. hrstičkovitý úchop a ten už může trochu problém dělat. Je to poměrně častý jev u dětí, stejně jako špetkovitý úchop s prohnutým ukazovákem - může značit spasmus v ruce dítěte. Uvedla jsem pouze příklady, problematika je složitější.

Pokud jde o otázku výběru tužek/pastelek. Je důležitá tloušťka a tvar? Na trhu je ucelená řada ergonomických psacích potřeb značky Stabilo, která zahrnuje tužky i pastelky. Jak byste se vyjádřila k těmto konkrétním produktům?

Ergonomické pomůcky nemohou nikomu škodit. Jsem preventista. I když respektujeme individuální potřeby dítěte, lze obecně doporučit od 5 let tužky a pastelky v šíři 9 mm. Zmíněná ucelená řada zn. Stabilo má širokou nabídku.

Jak přistupovat k dítěti levákovi a pravákovi? Co je třeba podchytit již ve školce a co ve škole? Na co by učitel neměl zapomenout ve třídě? (rozesazování do lavic, sklon sešitu)

Nejprve by bylo vhodné, aby dítě před vstupem do 1. třídy vědělo, kterou rukou bude psát, malovat, stříhat apod. V odborných kruzích není v tomto jednotná, ale mám-li vyjádřit svůj názor, vyhraněnost ruky je před vstupem do 1. třídy nutná. Není-li dítě vyhraněné, přehazuje např. nástroje v ruku (včetně příboru), neumím si představit, co s ním bude paní učitelka v plno početném kolektivu dělat. Naše elementaristky jsou velmi zkušené, ale tímhle bych je nezatěžovala. Paní učitelky v mateřské škole a rodiče doma by měli zachytit tuto bezradnost dítěte a kolegové v pedagogicko-psychologických poradnách jim v takových případech již fundovně poradí, která ruka je pro školní účely vhodnější. Do 1. třídy tedy nastupuje dítě s leváctvím nebo praváctvím. U všech dětí platí zásada, že mají mít na psaní prostor. Není tedy možné posadit např. pravoruké dítě do levé poloviny lavice a levoruk-

kého spolužáka do pravé části, aby měly děti lokty u sebe.

To ale nosíme dříví do lesa, tohle naše paní učitelky mnoho let vědí, znají a aplikují. Sklon sešitu je diskutabilní, zde hraje roli ještě dominance oka, typ písma dle výukového programu apod.

Je ještě vhodné dítě přeučovat z leváka na praváka?

Běžně ne a ani opačně. Jsou však případy, např. stavy po úrazech apod., kdy nám mnohdy nic jiného nezbyvá. Vše se však posuzuje individuálně a věřte mi, že velmi pečlivě zvažujeme každý krok a hledáme varianty psaní.

Kdy je nejlepší doba řešit problém dítěte s úchopem tužky, plynulost psaní?

Podle množství poznatků, které dnes máme, je vhodné preventivně začít hned, jak dítě projeví zájem o malování, nebo když mu tuto činnost začneme nabízet. Je to stejné, jako když dítě zvládá první krůčky a my mu ladíme „první botičky“. Opravdu bych vsadila na prevenci. Pokud máme již řešit problém, je vhodné se mu aktivně věnovat v předškolním období celkově, nejpozději rok před školou.

Jaké jsou formy nápravy?

Nejprve zkusíme ergonomický program podle věku dítěte a opravdu se věnujeme prevenci. Pokud je problém diagnostikován, postupujeme podle typu problému. V některých indikovaných případech přistupujeme i k rehabilitaci. Chtěla bych ještě upozornit, že mnohdy přicházejí děti s tzv. grafomotorickými problémy a při analýze jejich problému odhalíme skrytou oční vadu. Tady pak spolupracujeme s očními lékaři a ortoptiky. Mnohé příznaky, které můžeme u dětí pozorovat, jsou pro oba problémy společné.

Rozhovor připravila:
Marcela Vodičková
www.stabilo.cz

